

Helvedesild kan forebygges med ny vaccine

Det dramatiske navn helvedesild dækker over en brændende fornemmelse og ofte stærke smerter i nerver og hud, som skyldes fornyet udbrud af den virusinfektion, som 98 % af den voksne danske befolkning har i sig efter som børn at have haft skoldkopper. Livstidsrisikoen for at få helvedesild er så høj som 25 %. Til gengæld er der godt nyt, for den 1. september kom der en ny vaccine, der nu er godkendt af Sundhedsstyrelsen, til forebyggelse af helvedesild og de ofte forekommende komplicerede nervesmerter.

• Af Charlotte Søllner Hernø
csh@raskmagasinet.dk

Omkring 98 % af befolkningen vil i løbet af barndommen blive ramt af skoldkopper, som skyldes et virus, der hedder varicella zoster virus (VZV). Bagefter vil viruset forblive i de sensoriske nerveganglier i det perifere nervesystem og etablere en latent infektion i nervecellerne. Det betyder, at viruset mange år senere kan reaktiveres og forårsage herpes zoster, populært kaldet helvedesild, som kan være ganske smertefuld.

I princippet kan 98 % af den voksne befolkningen få helvedesild

Jørgen Esmann er privatpraktiserende speciallæge i dermatologi og har således set mange patienter med helvedesild i sin konsultation.

“Det grundlæggende problem med skoldkopper er, at i takt med at man bliver ældre og immunforsvaret bliver dårligere, kan den skoldkoppevirus, man har fået i kroppen som barn, give helvedesild efter 50-års alderen, men typisk i alderen fra 60 til 80 år,” forklarer Jørgen Esmann.

“I princippet kan alle blandt de 98 % af befolkningen, der har haft skoldkopper, få helvedesild. Blandt dem, der får helvedesild, vil 10-20 % få det omkring øjnene, hvilket kan resultere i, at der går betændelse i hornhinden og det er alvorligt, for man kan risikere at få nedsat syn,” supplerer Jørgen Esmann.

Problemet med helvedesild er derudover, at man ikke på forhånd kan forudse, hvem der bliver ramt. Der er således ifølge Jørgen Esmann ingen arvelighed inde i billedet.

Et andet problem er, at man heller ikke forlods kan bedømme, hvor voldsomt angrebet man i givet fald vil blive, hvis man får et udbrud af helvedesild.

Nu er der imidlertid kommet en ny vaccine, som er godkendt af de danske myndigheder til forebyggelse af helvedesild. Så hvis man vil være beskyttet mod et eventuelt smertefuld angreb af helvedesild efter 50-års alderen, kan man selv betale det forholdsvis moderate beløb, det koster at blive beskyttet.

Det er nemmere at forebygge end at helbrede

“Det ville være hensigtsmæssigt, at det offentlige betalte, for et anfald kan vare 5 til 6 uger og risikoen for betændelse i hornhinden giver medicinsk grund til at forebygge,” siger Jørgen Esmann.

“Og det er meget nemmere at forebygge end at helbrede.”

Omvendt mener Jørgen Esmann også, at i vore dage, hvor vi hver især tager ansvar for vores eget helbred og fx bruger mange penge på vitamintilskud, må vi afveje med os selv, om vi vil anvende et mindre beløb på at være beskyttet mod et eventuelt fremtidigt anfald af helvedesild.

“Vaccinen mod helvedesild gør, at immunforsvaret husker virus og således beskytter mod helvedesild,” forklarer Jørgen Esmann og fortsætter:

“Jo mere man kan forebygge, jo bedre.”

Jørgen Esmann gør i øvrigt og for god ordens skyld opmærksom på, at han ikke har hverken interesser i den medicinalvirksomhed, der markedsfører den nye vaccine eller på anden måde er involveret i den.

Blev ramt af helvedesild, men vidste længe ikke, hvad det var

En af de mange danskere, der er blevet ramt af helvedesild for første gang er Hanne Frederiksen, der er 50 år.

“Det startede i juli måned,” forklarer Hanne Frederiksen.

“Jeg fik smerter i ryggens højre side, fra rygsøjlen og ud til siden. Det gør især ondt, når jeg smører mig ind i creme og området er ømt og smertende ved enhver berøring. Og man sover jo dårligt og får knapt så meget søvn, når det gør ondt, hver gang ryggen bliver berørt.

Særligt generende er det, at det gør ondt under BH'en."

Hanne Frederiksen gik et stykke tid med smerterne og fik så en tid hos en kiropraktor, som imidlertid ikke kunne gøre noget ved smerterne. Først efter knapt halvanden måned kom hun til lægen. Han var til gengæld slet ikke i tvivl, og sagde, at Hanne havde helvedesild.

"Jeg fik tabletter i en lille uges tid og de tog lige toppen af smerterne," fortæller Hanne Frederiksen.

"Smerterne er nu aftaget en lille smule, men jeg har fået at vide, at det vil tage mellem tre og seks måneder, før smerterne helt har fortaget sig. Jeg må da sige, at jeg priser mig lykkelig over, at smerterne ikke er større og at jeg kun har haft få blærer, vel omkring en 5-10 stykker. For jeg var forberedt på et værre udslæt, da jeg fik diagnosen."

Bedstefar græd af smerte

Hanne Frederiksen ved egentlig godt, hvad helvedesild er, for hun husker, at hendes bedstefar var meget, meget slemt medtaget af gentagne angreb af helvedesild.

"Min bedstefar, som på det tidspunkt var 80 år, var så hårdt angrebet, at han havde helvedesild næsten over det hele. Han græd af smerte, selv om han var blevet vant til at have ondt. Jo ældre man er, jo værre er det åbenbart," husker Hanne med ømhed i stemmen. '

"Næste gang, går jeg ikke så længe uden at kontakte lægen," bedyrer Hanne og siger til afslutning:

"Selvom jeg selvfølgelig håber, at der ikke bliver en næste gang."

